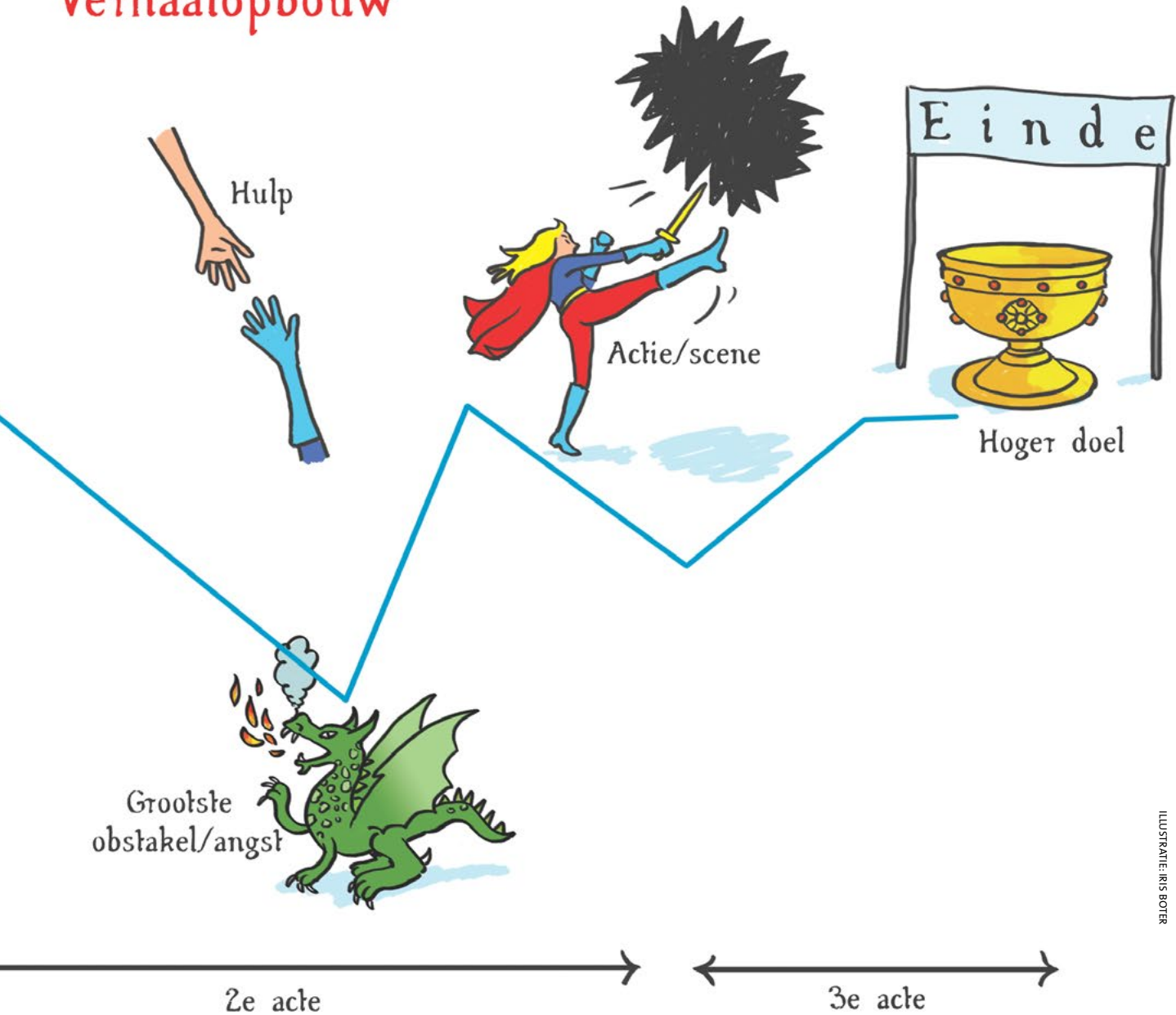

Story- telling in het mbo

De kracht van verhalen is enorm. Het verbindt mensen met elkaar, maakt de wereld begrijpelijk, zorgt ervoor dat kennis tastbaar wordt en zet mensen in beweging. Storytelling in het onderwijs is het bewust inzetten van verhalen om een doel te bereiken, een boodschap over te brengen of een leerervaring te delen. Het gebruik van verhalen in de lessen en in de begeleiding van studenten heeft grote toegevoegde waarde en versterkt het onderwijs. Maar hoe dan? [GRETHA LIEFERS](#)

Verhaalopbouw

ILLUSTRATIE: IRIS BOTER

Bij de opleiding Verpleegkunde van Aventus worden verhalen ingezet op meerdere momenten. Docent Esther Oskam legt uit dat het al start in het eerste jaar bij het vak LOB. Studenten moeten een brief schrijven aan hun LTB'er (Leertrajectbegeleider) en daarin stellen ze zichzelf voor. Ze vertellen waarom ze de verpleging in willen,

hoe ze wonen, uit welk gezin ze komen. Dat herhaalt zich bij het keuzedeel Expressief Talent, de studenten gaan dan elkaars levensverhaal schrijven. Of dat van hun opa of oma. Dit is een voorbereidende opdracht voor het schrijven van een levensverhaal over een cliënt. Daar maken de studenten een mooi boekje van die ze vervolgens aan de betreffende »

cliënt geven. 'Het werken met levensverhalen brengt contact tussen de student en de cliënt en dat is natuurlijk niet altijd zo vanzelfsprekend. Ook gebruik ik het bij de reflectie over hun stage. Wat doet het je? Wat raakt je? Wat zegt dat over jouw waarden en normen? Wat zegt dat over de waarden en normen van de ander? De studenten leren te kijken naar zichzelf en naar de cliënt,' licht Oskam toe.

NARRatieve STRUCTUUR

De illustratie bij dit artikel laat de onderdelen van een narratieve structuur zien, ook wel Reis van de held genoemd en is ontwikkeld door Joseph Campbell. Elk verhaal – van sprookjes, films, series tot romans – heeft deze narratieve structuur.

HET GEBRUIK VAN VERHALEN IN DE LESSEN VERSTERKT HET ONDERWIJS

Door ordening aan te brengen in een willekeurige reeks gebeurtenissen ontstaat een verhaal dat ogenschijnlijk losstaande feiten tot een betekenisvol geheel vormt. De narratieve structuur helpt de feiten te interpreteren en er betekenis aan te geven. Om het leven te begrijpen en waarden te onderzoeken. In het kort komt deze structuur op het volgende neer: De held of heldin wordt opgeroepen om zijn vertrouwde

leven achter te laten, wordt ingewijd in geheimen en mysteries, hij ontmoet mensen die hem helpen of tegenwerken en pas als hij zijn lessen geleerd heeft (dit gaat met vallen en opstaan) keert hij terug naar zijn thuisbasis. En begint dan weer aan een nieuw avontuur.

STUDENTEN ALS HELD IN HUN EIGEN VERHAAL

Met hulp van storytelling als instrument voor coaching kun je bewerkstelligen dat studenten de held in hun eigen verhaal (lees: hun leven en loopbaan) worden. Dit betreft het ontwikkelen van persoonlijk leiderschap in hun eigen ontwikkeling. Het model van Campbell vormt hiervoor de basis. Studenten worden gestimuleerd oude patronen te doorbreken, nieuwe kansen te leren zien, talenten en creativiteit aan te boren. Ze onderzoeken hun eigen keuzes, nieuwe uitdagingen en geven hier woorden aan. Ze ontdekken dat ze niet de enige zijn met iets, ze leren – vanuit het verhaal van een ander – empathie en begrip te ontwikkelen.

COACHEN MET HULP VAN DE NARRatieve STRUCTUUR

Oskam vindt dat er binnen LOB nog meer gestuurd kan worden op dat studenten werkelijk in hun kracht komen. 'We kijken nu naar 'wie ben je' en 'wie ben jij straks in je vak'. Maar we moeten meer ontwikkelen naar een pedagogiek die kijkt naar 'hoe ben je'. Want je wilt studenten afleveren die gezond zijn, zowel mentaal als fysiek. Die goed in hun vel zitten, die verantwoordelijkheid nemen. Die veerkracht hebben.' Oskam heeft in haar master-studie Pedagogiek onderzocht hoe storytelling kan helpen bij het passend onderwijzen. Ze heeft de narratieve structuur van Campbell gebruikt als gespreksmodel bij een klas studenten

die na een omweg alsnog begonnen met de verpleegkunde-opleiding. 'Het is heel inzichtelijk en beeldend om aan de hand van de 'Reis van de held' in gesprek te gaan met de studenten. Het bleek een prachtig coachinstrument. Studenten beseffen op deze manier dat ze zelf aan het stuur staan van hun eigen verhaal, hun eigen levensloop. Wat kan ik zelf doen om iets te veranderen? Welke draken kom ik tegen? Als coach kun je in de ontwikkeling van de student soms een heel klein tikje geven, de helpende hand zijn. Maar dan moet je wel het verhaal van de ander kennen en daar helpt dit model ook bij.' In de optiek van Oskam betekent het ook dat studenten zelf betrokken dienen te worden in de kring van deskundigen als zij extra begeleidingshulp nodig hebben. 'Door te spreken met, in plaats van te spreken over, geef je de student ook meer verantwoordelijkheid over zijn eigen ontwikkeling en zo kun je bijdragen tot het vergroten van de eigen veerkracht van de student.' ■

DE AUTEUR IS FREELANCE JOURNALISTE

Bronnen

- > *De held in je eigen verhaal*, Mieke Bouma
- > *Passend onderwijzen 2019-2020, Implementatienota*, Esther Oskam. Masterthese Pedagogiek van de HAN University of Applied Sciences

adv Medilex